

8. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
9. Про попереднє ув'язнення: Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
10. Про поштовий зв'язок: Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
11. Про телекомунікації: Закон України URL: <https://zakon4.rada.gov.ua>
12. Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні: Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
13. Про інформаційні агентства Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
14. Про правовий режим надзвичайного стану Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
15. Про правовий режим воєнного стану Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
16. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
17. Про розвідувальні органи України: Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
18. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України: Закон України URL: <https://zakon4.rada.gov.ua>
19. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
20. Майданник О.О. Конституційне право України: Навч. посіб. Київ: Алерта, 2011. 380 с.

КОНСТИТУЦІЙНА ТА ПРАВОВА ДЕРЖАВА В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕФОРМ: ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ

Шемчук В. В., доцент кафедри конституційного та міжнародного права Навчально-наукового гуманітарного інституту Таврійського Національного університету імені В. І. Вернадського, кандидат юридичних наук, Заслужений юрист України

Згідно з положеннями Основного Закону України 1996 року нашу державу визначено правовою державою (ст. 1). При цьому визнається принцип поділу влади (ст. 6), принцип верховенства права (ст. 8). Водночас, в умовах здійснення конституційної, судової, адміністративної, муніципальної та інших реформ перед органами публічної влади та їх посадовими особами постають якісно нові завдання, функції і повноваження.

Важливим на теперішній час є не лише закріплення, а й реалізація конституційних цінностей з метою зміцнення і розвитку демократії. Однією з таких є, як видається, конституційна держава. Остання категорія є хоча не новою для юриспруденції, але не надто поширеною і зрозумілою.

Так, її неодноразово згадували В.М. Гессен. М.М. Ковалевський, Ю.М. Тодика, А.О. Селіванов та інші. Вивчення їх праць засвідчує, що питання конституційної держави переважно розглядається у контексті її співвідношення з правовою державою, їх природи і функцій, змісту і форми тощо.

Отже, конституційна і правова держави мають чимало спільного і відмінного. Серед схожих їх ознак слід зазначити: функція забезпечення прав і свобод людини та громадянина; розвинуте громадянське суспільство як соціальна основа їх функціонування; належний рівень правосвідомості та правової культури тощо.

Разом з тим, як зазначають дослідники, для того, щоб держава стала правовою, вона спочатку має стати конституційною. Якщо для утворення правової держави необхідна правова Конституція, то перед Україною постало завдання забезпечити належну організацію та функціонування системи органів публічної влади, надати владні повноваження тим, хто реально спрямовуватиме свою діяльність на реалізацію положень Конституції, зміцнення правового порядку, забезпечення відповідності національної правової системи існуючим міжнародно-правовим стандартам, європейським демократичним цінностям, підвищення політичної і правової свідомості, культури населення, розвитку громадських організацій, здатних сприяти захисту прав і свобод людини, обмеження свавілля чиновників. Можна погодитись, що за таких умов державу можна вважати правовою. державою.

У свою чергу, конституційна держава є типом держави, основним законом якої є конституція, регламентація і юридичні гарантії основних прав і свобод людини та громадянина становить першочергове завдання. Саме конституція закріплює ті основні гарантії прав і свобод людини, на досягнення яких держава має спрямувати свою діяльність. Конституційною при цьому визнається держава, де народне представництво відіграє вирішальну роль у формуванні та здійсненні законодавчої влади, прозорим є процес формування і здійснення виконавчої і судової влади, органів прокуратури та інших. Цими особливостями конституційна держава, у тому числі, відрізняється від різних видів монархічних держав.

Такі юридичні категорії як «конституційна держава» і «правова держава» не можна ототожнювати, адже перша є вужча за обсягом і включається до категорії правової держави. Відмінності між ними переважно зводяться до наступних критеріїв: обсяг, зміст, час виникнення тощо.

Але поряд з теоретичними проблемами співвідношення конституційної і правової держав, у повсякденному житті людина і громадянин, суспільство і держава, їх органи влади і посадові особи, громадські організації і політичні партії та інші суб'єкти наштовхуються на низку проблем практичного характеру. Вони особливо відчутні, на наш погляд, у період конфліктів і реформ, зміни влади. Цей перелік, безумовно, можна продовжувати. Але важливо, щоб конституція держави, конституційна і правова держави існували реально, а не залишались декларативними гаслами, реалізовувались через встановлені законом функції уповноважених органів і посадових осіб, забезпечили мир і правовий порядок, захист прав і свобод, законних інтересів людини та громадянина, територіальну цілісність і суверенітет держави, загалом усі демократичні, загальнолюдські цінності.

Список використаних джерел:

1. Селіванов А.О. Від правової до конституційної держави: шлях теорії та практики еволюційних змін. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/63853/02-Selivanov.pdf?sequence=1>
2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Камінська Н.В., Демиденко В.О. Теоретико-правові детермінанти конституційних цінностей. *Конституційні цінності: правова природа та практика реалізації*. Міжнар. науково-практ. конф. (м. Хмельницький, 17 травня 2019 р.). Хм., 2019.
4. Погосян А. Співвідношення конституційної і правової держави. *Юридичний вісник*: Науково-публіцистичний журнал. 2011, №1. С. 73-76.
5. Тодыка Ю.Н. Правовое и конституционное государство: соотношение понятий. *Проблеми законності*. 2005. Вип. 73.
6. Гессен В. М. Конституционное государство. *Закон*. 2009. № 9.

КОНСТИТУЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОХОРОНИ ОСНОВНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ

Ященко Т.О., здобувач ступеня вищої освіти магістра 1 курсу СМПД, Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Кулик Т.О.**

Конституція України закріпила дуалістичне бачення громадянського та політичного суспільства і обумовлене таким баченням сприйняття особи одночасно як члена громадянського суспільства та громадянина, що, у свою чергу, передбачає розмежування категорій прав людини і прав громадянина.

Основним Законом України [5] визначається, що права й свободи людини та їх гарантії визначають змісті спрямованість діяльності держави. У теорії права під гарантіями прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина розуміють систему соціально-економічних, моральних, політичних та юридичних умов, засобів та способів, що забезпечують їхню фактичну реалізацію, охорону і надійний захист [6, с.13-14].

Згідно конституційного підходу утвердження й забезпечення прав людини є головним обов'язком держави. У цьому контексті слід вказати, що дефініція «забезпечення прав людини» часто ототожнюється з такими категоріями, як «захист прав людини», «охорона прав людини» та «гарантії прав людини». Втім, такий підхід не зовсім правильний. Так, зокрема, у теорії права найбільш поширеною є точка зору О. Ф. Скаун згідно якої механізм соціально-правового забезпечення прав людини формується з відповідних підсистем – механізм реалізації прав, механізм охорони прав, механізм захисту прав. Механізм реалізації прав і свобод людини включає заходи, придатні для створення умов реалізації прав і свобод, а складові його гарантії являють собою відповідні умови і засоби, що сприяють реалізації кожною людиною прав,